

**Punkty Niezłomności.
Doświadczenie Ukrainy.
Znaczenie tworzenia Punktów
Niezłomności w Polsce.**

Olha Steblianka, Homo Faber

Czym jest Punkt Niezłomności

Punkt Niezłomności to specjalnie zorganizowane miejsce, stworzone w celu wsparcia ludzi w sytuacjach kryzysowych, gdy standardowa infrastruktura miasta lub regionu nie funkcjonuje prawidłowo.

Punkty te stały się szczególnie znane podczas pełnoskalowej wojny w Ukrainie, kiedy w wyniku zmasowanych ataków na infrastrukturę energetyczną miliony ludzi pozostawały bez prądu, ogrzewania, wody i łączności przez długi czas.

W takich warunkach pojawiła się potrzeba stworzenia miejsc, w których ludzie mogliby otrzymać podstawową pomoc. W ten sposób powstał system Punktów Niezłomności.

W praktyce jest to **centrum wsparcia, które może działać autonomicznie** nawet wtedy, gdy w otoczeniu nie ma prądu ani internetu.

Homo Faber

Czym jest Punkt Niezłomności

Według danych ukraińskich służb cywilnych jeden punkt może obsługiwać **od 20 do 500 osób**, w zależności od skali.

Najczęściej spotykane są mniejsze punkty dla 20–50 osób, ponieważ łatwiej je zorganizować i utrzymać. Ich główną cechą jest **autonomiczność i gotowość do działania w warunkach kryzysowych**.

System Punktów Niezłomności stał się symbolem odporności społeczeństwa ukraińskiego. **To nie tylko miejsce z generatorem** — to element systemu odporności cywilnej państwa.

Punkty mogą znajdować się w różnych miejscach:

- w szkołach i uniwersytetach
- w instytucjach państwowych
- w obiektach sportowych
- w namiotach lub mobilnych modułach
- w siedzibach organizacji wolontariackich
- w specjalnie przygotowanych kontenerach

Główne funkcje Punktu Niezłomności

Punkty Niezłomności pełnią cały kompleks funkcji, które są skierowane na wsparcie ludzi w trudnych warunkach.

Pierwszą i najważniejszą funkcją jest **zapewnienie ciepła**. Podczas długotrwałych przerw w dostawie energii elektrycznej wiele domów pozostaje bez ogrzewania, szczególnie jeśli system ogrzewania zależy od energii elektrycznej lub centralnego ogrzewania. W takich przypadkach Punkt Niezłomności staje się miejscem, gdzie ludzie mogą się ogrzać oraz spędzić pewien czas w bezpiecznych warunkach.

Szczególnie jest to potrzebne dla:

- osób starszych
- dzieci
- osób z chorobami przewlekłymi

Punkt Niezłomności pozwala ludziom tymczasowo przebywać w ciepłym pomieszczeniu, co znacząco zmniejsza **ryzyko wychłodzenia organizmu**.

Drugą ważną funkcją jest **zapewnienie energii elektrycznej**. W punktach instalowane są generatory lub stacje ładowania, które umożliwiają ładowanie telefonów, powerbanków, laptopów oraz innych urządzeń. Jest to szczególnie ważne we współczesnym świecie, ponieważ telefon komórkowy często jest jedynym środkiem kontaktu z rodziną lub służbami pomocowymi.

Homo Faber

Trzecią funkcją jest **zapewnienie łączności oraz dostępu do internetu**. W sytuacjach kryzysowych informacja jest krytycznie ważna. W wielu punktach instalowany jest internet satelitarny lub zapasowe kanały łączności.

Pozwala to ludziom:

- poinformować bliskich o swoim miejscu pobytu
- otrzymać wiadomości
- wezwać pomoc
- koordynować działalność wolontariacką

Czwartą funkcją jest **udzielanie podstawowej pomocy humanitarnej**.

W punktach mogą być zapewniane:

- gorące napoje
- woda pitna
- żywność
- ciepłe koce

Homo Faber

Piątą funkcją jest **stabilność psychiczna**

Jest to mniej oczywista, ale bardzo ważna funkcja.

Kiedy człowiek wie, że w mieście istnieje miejsce, gdzie może otrzymać pomoc, znacząco zmniejsza to poziom paniki i stresu.

W ten sposób Punkty Niezłomności pełnią również funkcję stabilizacji psychicznej.

Szóstą funkcją jest **udzielanie podstawowej pomocy medycznej**.

W punktach mogą znajdować się apteczki oraz zestawy medyczne, co pozwala na udzielenie pierwszej pomocy osobom, które jej potrzebują.

W ten sposób Punkt Niezłomności jest nie tylko miejscem do ogrzewania — jest to kompleksowy system wsparcia ludności w sytuacjach kryzysowych.

Homo Faber

Kto może skorzystać z Punktu Niezłomności

Jedną z kluczowych cech Punktów Niezłomności jest ich **dostępność dla wszystkich ludzi**. Każda osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji, może skorzystać z takiego punktu.

Najczęściej korzystają z nich:

- mieszkańcy obszarów, gdzie nie ma energii elektrycznej
- osoby starsze
- rodziny z małymi dziećmi
- osoby z niepełnosprawnościami
- osoby, które potrzebują naładować środki łączności
- osoby, które potrzebują tymczasowego ciepła lub odpoczynku

Szczególnie ważne punkty te stały się zimą, kiedy temperatura powietrza może być bardzo niska. W takich warunkach brak ogrzewania może stanowić realne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Właśnie dlatego Punkty Niezłomności odgrywają ważną rolę społeczną.

Ile Punktów Niezłomności jest w Ukrainie

Na dzień dzisiejszy w Ukrainie utworzono tysiące Punktów Niezłomności, które znajdują się w różnych regionach kraju.

W różnych okresach lat 2023–2024 w Ukrainie funkcjonowało ponad 12 000–13 000 Punktów Niezłomności.

Można je znaleźć:

- w dużych miastach
- w centrach powiatowych
- w małych miastach i miejscowościach

Dla wygody mieszkańców została stworzona **specjalna interaktywna mapa**, na której oznaczone są wszystkie punkty. Pozwala to ludziom szybko znaleźć najbliższe miejsce pomocy.

Stworzenie takiej **sieci** stało się jednym z kluczowych elementów systemu ochrony cywilnej w czasie wojny.

Ważne, że wiele punktów może działać całodobowo, co pozwala ludziom otrzymywać pomoc o każdej porze.

Kto otwiera Punkty Niezłomności i kto je finansuje

Punkty Niezłomności są tworzone dzięki współpracy różnych struktur.

W proces ich tworzenia zaangażowani są:

- organy władzy państwowej
- organy samorządu lokalnego
- służby ochrony cywilnej
- organizacje wolontariackie
- fundacje charytatywne
- sektor prywatny

Finansowanie takich punktów może pochodzić z różnych źródeł. Mogą to być:

- środki państwowe
- środki budżetów lokalnych
- międzynarodowa pomoc humanitarna
- darowizny
- wsparcie biznesu

Właśnie dzięki takiej współpracy udało się stworzyć szeroką sieć punktów wsparcia dla ludności.

Aktualność otwarcia Punktów Niezłomności w Polsce

Doświadczenie Ukrainy pokazało, że **obecność takich punktów może znacząco zwiększyć poziom gotowości społeczeństwa** na sytuacje kryzysowe. Dlatego celowe jest rozważenie możliwości tworzenia podobnych punktów w krajach Europy.

W XXI wieku Europa mierzy się z nowymi wyzwaniami. Wśród nich:

- kryzysy energetyczne
- cyberataki na infrastrukturę
- katastrofy naturalne
- awarie technologiczne
- zagrożenia militarne

Wydarzenia ostatnich lat pokazały, że nawet bardzo rozwinięte kraje mogą zmierzyć się z poważnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu infrastruktury. Właśnie dlatego koncepcja odporności cywilnej staje się coraz ważniejsza.

Polska jest kluczowym krajem w Europie Środkowej.

- ma dużą populację
- jest ważnym hubem transportowym
- posiada rozwiniętą gospodarkę
- aktywnie współpracuje z organizacjami międzynarodowymi

Szczególnie jest to aktualne dla miast, w których mieszka duża liczba ludzi oraz aktywnie działają organizacje humanitarne.

Homo Faber

Praktyczne zalety

Tworzenie Punktów Niezłomności może zapewnić:

1. Zwiększenie gotowości na sytuacje kryzysowe

W przypadku poważnych przerw w dostawie energii elektrycznej lub innych problemów takie punkty mogą szybko rozpocząć działanie.

2. Wsparcie organizacji wolontariackich

Wiele organizacji humanitarnych pracuje w trudnych warunkach.

Obecność autonomicznych punktów pozwoli im bardziej efektywnie wykonywać swoją pracę.

3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa społeczności

Takie punkty mogą stać się częścią systemu ochrony cywilnej.

4. Wsparcie ludności podczas sytuacji nadzwyczajnych

Nawet krótkotrwałe zakłócenia w funkcjonowaniu infrastruktury mogą powodować poważne problemy.

Punkty Niezłomności mogą stać się szybkim rozwiązaniem w takich przypadkach.

Homo Faber

Ważna zasada organizacji punktu

Zanim zostanie utworzony duży punkt dla 100 lub więcej osób, należy najpierw **zorganizować pracę mniejszego punktu**. Praktyka pokazuje, że optymalny jest punkt dla 30 osób.

Taka skala pozwala:

- przetestować system
- zrozumieć rzeczywiste potrzeby
- zoptymalizować wykorzystanie zasobów

Po tym można **skalować system**.

Znaczenie zapewnienia wolontariuszy

Warto pamiętać, że **główną pracę w takich punktach wykonują ludzie — pracownicy i wolontariusze.**

Jeśli człowiek:

- jest zmarznięty
- nie ma łączności
- nie ma jedzenia
- nie może naładować telefonu

to nie będzie w stanie efektywnie pomagać innym.

W takiej sytuacji człowiek będzie zmuszony przede wszystkim zadbać o własne podstawowe potrzeby. Właśnie dlatego zapewnienie personelu jest kluczem do skutecznej pomocy innym ludziom.

Homo Faber

PUNKTY NIEZŁOMNOŚCI

JAK NIEWIELKI ZESPÓŁ MOŻE SKUTECZNIE WSPIERAĆ 30 OSÓB I WIĘCEJ!

Zasada: Zabezpieczony zespół → Skuteczna pomoc dla wielu!

5 OSÓB

PERSONELU LUB WOŁONTARIUSZY
PUNKTU NIEZŁOMNOŚCI

ZABEZPIECZONY ZESPÓŁ MOŻE:

- ✓ Pomagać innym, będąc samemu w dobrej kondycji
- ✓ Działać 24/7 bez przerw
- ✓ Obsłużyć 30+ osób

WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PAŃSTWOWYMI

KOORDYNACJA I WSPARCIE:

- ✓ Straż Pożarna
- ✓ Policja
- ✓ Pogotowie Ratunkowe
- ✓ Lokalne władze i administracja

STBAZ POLICJA POGOTOWIE

Współpraca = Szybkość, Skuteczność, Bezpieczeństwo

1

OGRZEWANIE

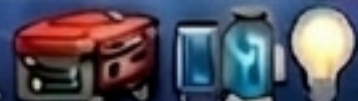
Ciepło, koce, nagrzane pomieszczenie

2

ELEKTROENERGIA

Prąd z generatora, ładowanie, oświetlenie.

3

ŁACZNOŚĆ

Internet, telefon, radio, krótkofalówki

4

ŻYWNOŚĆ I WODA

Gorące posiłki, napoje, woda pitna

5

POMOC PSYCHOLOGICZNA

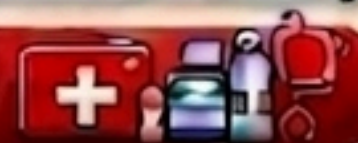
Wsparcie, rozmowy, obecność

6

POMOC MEDYCZNA

Pierwsza pomoc, leki, opatrunki

30 OSÓB I WIĘCEJ

LUDZIE, KTÓRZY OTRZYMUJĄ POMOC

DZIĘKI TEMU OTRZYMUJĄ POMOC:

- 🔥 Ciepło w zimne dni
- 📞 Naładowane telefony i kontakt z bliskimi
- 🍲 Posiłek i wodę
- 🚑 Bezpieczeństwo i podstawową opiekę medyczną
- ❤️ Wsparcie emocjonalne i rozmowę

✓ **URATOWANI, OGRZANI, BEZPIECZNI!**

KLUCZOWA ZASADA: NIEWIELKI, DOBRZE ZABEZPIECZONY ZESPÓŁ MOŻE URATOWAĆ ŻYCIE DZIESIĄTKOM LUDZI!

Homo Faber

Objaśnienie schematu

Schemat przedstawiony na slajdzie pokazuje zasadę działania punktu.

Niewielka grupa przygotowanych osób — 3-5 osób — zapewnia wsparcie dla większej grupy — około 30 osób.

Dzieje się to dzięki zapewnieniu sześciu podstawowych zasobów:

- łączności
- żywności
- energii elektrycznej
- ogrzewania
- pomocy psychologicznej
- pomocy medycznej

To właśnie te zasoby pozwalają stworzyć minimalne warunki do przebywania ludzi.

Aby zapobiegać operacjom dezinformacyjnym (IPSO), fałszywym oraz nieuprawnionym informacjom, potrzebna jest osoba kontaktowa. Jest to zaufana osoba z organizacji, która pozostaje w stałym kontakcie z organami władzy państwowej oraz samorządowej w celu skoordynowanej współpracy oraz wzajemnego informowania się w sytuacjach nadzwyczajnych.

Homo Faber

Niezbędne wyposażenie Punktu Niezłomności

Generator

Aby zapewnić funkcjonowanie punktu dla 30 osób, konieczne jest posiadanie minimalnego zestawu wyposażenia. Przede wszystkim jest to generator o mocy 5–7 kW, który zapewnia energię elektryczną dla całego punktu.

Taki generator może zapewnić:

- oświetlenie
- działanie stacji ładowania
- działanie sprzętu internetowego
- działanie ogrzewaczy

Niezbędny jest również zapas paliwa na 24 godziny pracy. Zużycie paliwa przez generator

Generator o mocy 5–7 kW zużywa około 1,5–2 litry benzyny lub oleju napędowego na godzinę. Na 24 godziny pracy potrzebne jest: 36–40 litrów paliwa

Dlatego w większości Punktów Niezłomności przewiduje się zapas paliwa nie mniejszy niż 40 litrów. Zapas paliwa pozwala zapewnić pracę punktu nawet w przypadku przerw w dostawach.

Przenośne stacje ładowania

Bardzo ważna jest obecność przenośnych stacji ładowania, które mogą działać autonomicznie.

Na przykład:

- Ecoflow
- Bluetti
- Jackery

Ich moc może wynosić od 2–3 kW.

Zalety takich stacji:

- bezgłośna praca
- możliwość ładowania z generatora
- możliwość ładowania z paneli słonecznych

Homo Faber

Niezbędne wyposażenie Punktu Niezłomności

Oświetlenie LED

Energooszczędne oświetlenie LED pozwala znacząco zmniejszyć zużycie energii elektrycznej.

Dlatego stosuje się lampy LED, które zużywają 8–10 razy mniej energii niż tradycyjne lampy.

System łączności

Łączność jest jednym z najważniejszych elementów punktu.

Warto posiadać:

- Starlink – internet satelitarny pozwala zapewnić dostęp do sieci nawet wtedy, gdy sieci mobilne nie działają.
- Radiostacje – krótkofalówki pozwalają zapewnić wewnętrzną łączność między pracownikami.
- Sieć Wi-Fi – dla korzystania z internetu przez odwiedzających.
- Rezerwowo internet mobilny – modem 4G lub 5G może być używany jako dodatkowy kanał łączności.

Niezbędne wyposażenie Punktu Niezłomności

Środki bezpieczeństwa i higieny

W punkcie powinny znajdować się:

- gaśnice
- apteczki
- środki dezynfekujące
- wilgotne chusteczki

Ważne:

Indywidualne apteczki są przeznaczone do samopomocy.
Do udzielania pomocy poszkodowanym konieczne jest posiadanie dodatkowych zestawów medycznych.

Woda

Niezbędny jest zapas wody.

Zgodnie ze standardami organizacji humanitarnych minimalne zapotrzebowanie na wodę wynosi: 2–3 litry na osobę na dobę

Dla punktu na 30 osób:

- minimum: 60 litrów
- zalecane: 90 litrów

Uwzględnia to:

- picie
- przygotowanie gorących napojów
- podstawową higienę

Homo Faber

Niezbędne wyposażenie Punktu Niezłomności

Żywność

W Punktach Niezłomności wykorzystywana jest żywność o **długim terminie przechowywania**.

Najczęściej są to:

- racje żywnościowe
- konserwy
- ciastka
- suchary
- batony energetyczne
- kasze instant

Przybliżony zapas dla 30 osób na 1 dobę:

- 30 racji żywnościowych lub
- 20–25 kg produktów o długim terminie przechowywania

Karma dla zwierząt

Praktyka Ukrainy pokazała, że wiele osób przychodzi ze zwierzętami domowymi.

Dlatego warto posiadać niewielki zapas karmy dla:

- kotów
- psów
- ptaków
- kuwety dla kotów

Pozwala to zapewnić podstawowe potrzeby ludzi przez pewien czas.

Homo Faber

Lista wyposażenia Punktu Niezłomności

1. Zasilanie energetyczne

- generator 5–7 kW
- zapas paliwa
- kanistry na paliwo
- przedłużacze
- listwy zasilające

Dodatkowe wyposażenie:

- stacje ładowania od 2–3 kW
- powerbanki

2. Oświetlenie

- lampy LED
- latarki

3. System łączności

- Starlink
- router Wi-Fi
- krótkofalówki
- ładowarki
- modem mobilny 4G/5G

4. Ogrzewanie

Możliwe opcje:

- ogrzewacze elektryczne
- ogrzewacze gazowe
- nagrzewnice

5. Zabezpieczenie medyczne

- apteczki
- opaski uciskowe
- bandaże
- środki dezynfekujące
- rękawiczki
- termometr

6. Higiena

- wilgotne chusteczki
- ręczniki papierowe
- papier toaletowy
- środki dezynfekujące
- worki na śmieci
- pieluchy

7. Woda

- kanistry na wodę
- woda butelkowana

8. Żywność

- racje żywnościowe
- herbata
- kawa
- cukier
- ciastka
- suchary
- żywność dla dzieci

9. Naczynia

- jednorazowe kubki
- jednorazowe talerze
- jednorazowe łyżki

10. Karma dla zwierząt

- karma dla kotów
- karma dla psów
- kuwety dla kotów

11. Dodatkowe wyposażenie

Warto również posiadać:

- składane krzesła
- stoły
- koce
- karimaty
- kable do ładowania różnych typów
- termosy na gorącą wodę
- namiot

Posiadając powyższe wyposażenie, w krótkim czasie można zorganizować **mobilny Punkt Niezłomności**.

Taki punkt można rozstawić na miejscu zdarzenia kryzysowego w celu zapewnienia kompleksowej pomocy osobom, które nie mają możliwości dotarcia do stacjonarnego punktu pomocy.

Wnioski

Podsumowując, można sformułować kilka ważnych wniosków.

- Punkty Niezłomności są **ważnym elementem systemu bezpieczeństwa cywilnego**.
- Pozwalają **zapewnić wsparcie ludności w warunkach kryzysowych** oraz **zwiększają gotowość społeczeństwa** do sytuacji nadzwyczajnych.
- Doświadczenie Ukrainy pokazało, że taki **system jest skuteczny** i może być przydatny dla innych krajów.

Tworzenie Punktów Niezłomności pozwala:

- zwiększyć odporność społeczności
- wesprzeć ludność w sytuacjach kryzysowych
- zapewnić funkcjonowanie organizacji wolontariackich
- wzmocnić system ochrony cywilnej

Punkty Niezłomności to nie tylko infrastruktura.
To symbol solidarności, wzajemnej pomocy i gotowości
społeczeństwa do stawienia czoła kryzysom.

Homo Faber

Opracowanie powstało w ramach projektu "przed, w trakcie i po – budowanie lokalnych zdolności operacyjnych w ochronie ludności i obronie cywilnej" finansowanego przez Fundację ORLEN i Fundację PKO Banku Polskiego za pośrednictwem POP Fund, zarządzanego przez Fundację PCPM.

Projekt finansowany przez Fundację ORLEN i Fundację PKO Banku Polskiego,
za pośrednictwem POP Fund, zarządzanego przez Fundację PCPM

